

Laatste Duitse kerncentrales stoppen zaterdag

Achtergrond - 13 april 2023 - Auteurs: Marja Verburg, Wiebke Pittlik

Terwijl buurlanden als Nederland, Frankrijk en Polen plannen maken voor nieuwe kerncentrales, is het in Duitsland vanaf zaterdag juist gedaan met kernenergie. Eigenlijk zouden de laatste drie Duitse kerncentrales al eind december van het net gaan, maar vanwege de energiecrisis besloot kanselier Scholz ze nog enkele maanden langer in gebruik te houden. Critici vrezen problemen met de Duitse energievoorziening.

Als de laatste drie kerncentrales - Neckarwestheim 2 in Baden-Württemberg, Isar 2 in Beieren en Emsland in Nedersaksen - zaterdag definitief van het net gaan, is het na 60 jaar gedaan met het gebruik van kernenergie in Duitsland. Dan is de *Atomausstieg* voltooid. Over het besluit te stoppen met kernenergie is decennialang gesteggeld. In 2001 [besloot](#) de rood-groene bondsregering van SPD en Groenen voor het eerst dat de kerncentrales moesten sluiten. Dat besluit werd in 2009 teruggedraaid door de regering-Merkel van CDU/CSU en FDP: de *Ausstieg vom Ausstieg*.

Angela Merkel (CDU) wijzigde haar koers drastisch na het ongeluk met de kerncentrale in het Japanse Fukushima in 2011. Mede op haar initiatief besloot de bondsregering binnen drie maanden na de kernramp dat de Duitse kerncentrales [toch vervroegd zouden sluiten](#). In 2022 moest de laatste centrale worden uitgeschakeld. De kernramp had Merkels visie op kernenergie veranderd, zei ze daarover. De Duitse regering reageerde met het besluit ook op de publieke opinie in Duitsland, die na Fukushima flink gekenterd was. Anders dan in Nederland gingen mensen in Duitsland massaal de straat op en eisten de sluiting van de kerncentrales.

Anders dan in Nederland gingen mensen in Duitsland na Fukushima massaal de straat op en eisten de sluiting van de kerncentrales

Dat in Duitsland zo anders werd gereageerd op de gevaren van kernenergie dan in Nederland had ook te maken met de [discussie over de opslag van kernafval](#), die al decennia wordt gevoerd. Daarin speelde de Duitse anti-kernenergie-beweging een belangrijke rol. Massale protesten tegen de castor-transporten, het vervoer van

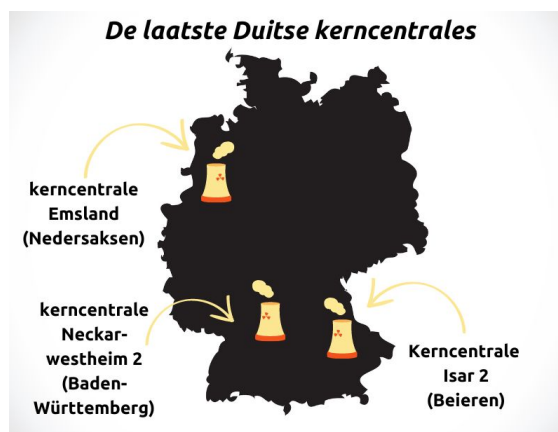
kernafval per trein door Duitsland in zogenoemde castor-containers, waren jarenlang een bekend beeld. De problemen met de opslag in Gorleben, lekkende vaten in een voormalige mijn in Asse: ze zorgden voor angst en onrust onder Duitsers. De Duitse overheid zoekt sinds 2017 naar een plek waar een ondergrondse permanente opslagplaats kan worden gebouwd. Tot die tijd wordt radioactief afval [in tijdelijke opslagplaatsen](#) bewaard, waar er in Duitsland zestien van zijn. Ook de radioactieve resten van de kerncentrales die nu worden gesloten, komen in zo'n *Zwischenlager* (tijdelijke opslag) terecht.

Kolencentrales

Toen het besluit was genomen om alsnog te stoppen met kernenergie, werden de eigenaren van de centrales gecompenseerd en de Duitse regering zette in op het opwekken van duurzame energie: de *Energiewende*. Gas en kolen werden belangrijker, zolang er nog niet genoeg duurzame energie wordt opgewekt. Het gebruik van fossiele brandstoffen nam door de oorlog in Oekraïne toe, toen het gas uit Rusland wegviel en Duitsland besloot kolencentrales te [reactiveren](#). Vorig jaar kwam [33,3 procent](#) van de in Duitsland opgewekte stroom uit kolencentrales, 8,4 procent meer dan in 2021. Dat het gebruik van fossiele brandstoffen toeneemt door de *Atomausstieg* is een belangrijk argument van de tegenstanders ervan. Overigens maakte kernenergie in 2022 [in totaal 6,0 procent](#) uit van de in Duitsland opgewekte stroom. (Zie ook op Duitslandweb: [Factsheet Energie in Duitsland, 2022](#))

Eigenlijk is het debat in Duitsland nooit verstomd over wat zwaarder moet wegen: dat kernenergie geen CO₂-uitstoot veroorzaakt, voor werkgelegenheid zorgt en de afhankelijkheid van aardolie, gas en kolen vermindert, of dat de centrales een bedreiging vormen voor milieu en veiligheid en er geen duurzame oplossing is voor het kernafval-probleem.

FDP

Regeringspartij FDP is nog steeds kritisch over het sluiten van de kerncentrales. Toen vorig jaar na de Russische inval in Oekraïne het gas uit Rusland wegviel, wilden de liberalen dat de drie resterende kerncentrales in werking bleven en reeds gesloten centrales weer terug aan het net zouden gaan. Coalitiepartner Bündnis 90/Die Grünen is mordicus tegen het openhouden van de centrales en wilde eigenlijk vasthouden aan

de sluiting in december 2022. Vanwege het dreigende energietekort besloot minister van Economische Zaken en Klimaatbescherming Robert Habeck (Groenen)

toch dat twee centrales in werking zouden blijven, in zogenoemd *Streckbetrieb*. Dat betekent dat de reeds aanwezige splijtstofstaven nog wat langer worden gebruikt. Dat kon slechts tot april, dan zijn de staven opgebruikt. Dat ging FDP-leider en minister van Financiën Christian Lindner niet ver genoeg.

De ministers kwamen er niet uit en kanselier Olaf Scholz (SPD) [hakte uiteindelijk de knoop door](#). Hij besloot dat de centrales Neckarwestheim 2, Isar 2 en Emsland tot 15 april 2023 aan het net blijven.

De FDP laat het er ook dagen voor de definitieve sluiting niet bij zitten. De partij ziet een gevaar voor de stabiliteit van de energievoorziening in Duitsland en wil [de drie centrales in reserve houden](#). Ze mogen daarom wat de liberalen betreft niet direct worden afgebroken. De centrales kunnen dan in mogelijk moeilijke situaties weer in gebruik worden genomen, aldus de FDP. Nu kunnen nog nieuwe splijtstofstaven voor de centrales worden aangeschaft, vindt ook CSU'er Alexander Dobrindt. Prominent politicus Jens Spahn van oppositiepartij CDU sprak in verband met de sluiting van een "zwarte dag voor de klimaatbescherming".

Energievoorziening

De voorzitter van de Duitse Industrie- en Handelskamer (DIHK) [waarschuwde](#) maandag in Duitse kranten dat het sluiten van de centrales kan zorgen voor tekorten op de energiemarkt.

Ook andere vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en organisaties als het TÜV-Verband, dat zich onder meer inzet voor de veiligheid van de centrales, zijn [kritisch over de sluiting](#), meldt nieuwssite Tagesschau. Volgens het TÜV-Verband verkeren de centrales nog in uitstekende conditie en hadden ze nog zeker tot het eind van dit decennium open kunnen blijven. Het midden- en kleinbedrijf vreest negatieve economische gevolgen. Het mkb heeft het zwaar door de huidige hoge energieprijzen, zegt een vertegenwoordiger. "We moeten nu vooral op de zekerheid van de stroomvoorziening en de betaalbaarheid van elektriciteit letten."

De FDP wil de drie centrales in reserve houden

In de praktijk is het langer openhouden van de kerncentrales in Duitsland nauwelijks een optie, omdat het gepaard gaat met grote technische en juridische obstakels. Zo moeten de eigenaren de kerncentrales na sluiting verplicht afbreken. Het ministerie van Milieu, Natuurbescherming, Nucleaire Veiligheid en Consumentenbelangen wijst er bovendien op dat het blijven gebruiken van de centrales indruist tegen de wet over kernenergie.

Wat Habeck betreft is de *Atomausstieg* onomkeerbaar. Hij stelde de burgers maandagochtend via de krant gerust dat er voldoende energie is, door volle gasreserves, nieuwe LNG-terminals en meer wind- en zonne-energie. Hij rekt op 80 procent duurzame energie in 2030.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/54787/laatste-duitse-kerncentrales-stoppen-zaterdag>